

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल
राजस्व सदस्य श्री नरनाथ गिरी
फैसला

२०७६।०७७ सालको निर्णय नं. ७३
पुनरावेदन नं. ९७-०७५-RB-०३४४
मुद्दा:- आयकर (२०६९/०७०) ।

जिल्ला काठमाण्डौ का.म.न.पा वडा नं. १ दरबारमार्ग स्थित नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि. (स्थायी लेखा नं. ५०००९३६३८) को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त ऐ. बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्योति प्रकाश पाण्डे..... १ } पुनरावेदक

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ }
श्री आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट..... १ } प्रत्यर्थी

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ता श्री मिराज श्रेष्ठ
प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट : उपन्यायाधिवक्ता श्री शम्भु कुमार बस्नेत
अविलम्बित नजीर: x

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर प्रशासक श्री बलराम रिज्याल
शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७३/१२/१४

प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग
निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विष्णु प्रसाद नेपाल
निर्णय मिति: २०७५/०६/०९

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७३/१२/१४ को कर निर्धारणको निर्णय उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट कार्यालयको निर्णयलाई नै सदर गर्ने गरी भएको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम प्रस्तुत पुनरावेदन पत्र यस न्यायाधिकरणमा पर्न आएको रहेछ । सुनुवाइका लागि आज यस इजलासमा पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. पुनरावेदक करदाता नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.ले आ.व. २०६९/०७० को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रू. २७३६६४४५३३।- देखाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा मिति २०७०/०९/३० मा विवरण पेश गरेको ।
२. प्रस्तुत बैंकको आ.व. २०६९।७० को कर विवरण र सो सँग सम्बन्धित कागजात तथा विवरणको अध्ययन, छानविन गरी कर परीक्षण गर्दा आयकर ऐन २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको, व्यवसायको मुनाफा र लाभ गणना गर्दा समावेश हुनुपर्ने रकम समावेश भएको नदेखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित करयोग्य आय कायम गर्नु पर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५ (पन्ध्र) भित्र जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६)) बमोजिम विस्तृत व्यहोरा खुलाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७३/११/१८ मा सूचना जारी भएको ।

३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७३/११/१८ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७३/११/२० मा बुझी लिएको ।
४. करदाताले मिति २०७३/११/२० मा बुझी लिएको सूचनाको जवाफ मिति २०७३/१२/२ मा पेश गरेको ।
५. करदाताको आ.व. २०६९/०७० का लागि रु. २७७९६७००४२।०७ करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७३/१२/१४ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।
६. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७३/१२/१४ मा जारी गरेको आ.व. २०६९/०७० को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७४/०१/११ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।
७. **Swift** सेवामा मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला गर्नुपर्ने भनी कर कार्यालयको निर्णय कानून सम्मत छ । **Swift** सेवामा अग्रिमकर निर्धारण गरी सोमा व्याज तथा शुल्क समेत लगाउने गरी भएको शुरु कार्यालयको कर निर्धारण आदेश कानून सम्मत छ । दम्पती सुविधा लिने कर्मचारीले थप १० प्रतिशत कर छुट नपाउने, पुनरावेदक बैंकको नाममा दर्ता भएको भन्ने सम्मको आधारले मात्र कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधनको हास खर्च कट्टि गर्न नपाउने, कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधनको विमा, सवारी साधन कर र बण्ड प्रिमियम प्राप्त गर्दा तिरेको खर्च कट्टा गर्न नपाउने गरी भएको कर कार्यालयको मिति २०७३।१२।१४ को निर्णय कानून सम्मत हुँदा पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सकदैन भन्ने समेत व्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५/०६/९ मा भएको निर्णय ।
८. एटिएम मेसिन, लकर र जेनेरेटरलाई सम्पत्ति वर्गिकरण समूह (ख) मा राखी हास खर्च कट्टिको दावी गरेकोमा समूह 'घ' मा पर्ने भनी बढी दावी भएको हास खर्च कट्टिको दावी नपुग्ने । कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधन बैंककै नाममा भएको अवस्थामा समेत सो सवारी साधनको हास खर्च विमा र सवारी साधन कर खर्च कट्टि गर्न नपाउने, बण्ड प्रिमियममा तिरेको खर्च कट्टा गर्न नपाउने । **Swift** सेवा मा अग्रिमकर र मूल्य अभिवृद्धि कर लगाउने र दम्पति सुविधा लिएका महिला कर्मचारीहरूलाई कानूनले प्रदान गरेको सुविधा बाहेकको थप दश प्रतिशत कर छुट नपाउने भनी भएको कर निर्धारण आदेश त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी आय विवरण अनुसार गरी पाउँ भन्ने समेत

व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७६/०१/३१ मा यस न्यायाधिकरण समक्ष दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।

९. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७६/०५/४ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

१०. आज सुनुवाईका लागि यस इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेडका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री मिराज श्रेष्ठ र प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरका तर्फबाट विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान उपन्यायधिवक्ता श्री शम्भु कुमार बस्नेतले गर्नुभएको बहस सुनियो । बहसका क्रममा पुनरावेदक तथा प्रत्यर्थीका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता र सरकारी वकिलबाट देहाय बमोजिम जिकिर बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।

पुनरावेदक कम्पनीका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ताबाट प्रस्तुत बहस जिकिरहरू	प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित विद्वान सरकारी वकिलबाट प्रस्तुत बहस जिकिरहरू
<p>– बैंक संचालनमा उपयोग भएका उपकरणहरू समूह (घ) मा पर्न सक्ने अवस्थाका छैनन् । आयकर ऐन २०५८ को दफा १९ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा बर्गिकरण गर्दा उपकरणलाई समूह (ख) मा राखेको स्पष्ट देखिन्छ ।</p> <p>– सवारी साधनको व्यवस्थापन सम्बन्धमा Car Scheme Agreement को प्रावधान, सम्झौता आदिबाट बैंकको स्वामित्व स्थापित भएको छ कर्मचारीलाई Transfer नभएसम्म बैंकमा नै रहने हुँदा ती सामानको हास कट्टी, बीमा खर्च र सवारी साधन कर पुनरावेदक बैंकले खर्च कट्टी पाउनु पर्ने कानून सम्मत व्यवस्था हो ।</p> <p>– विकास ऋण पत्रको व्याजबाट आम्दानी गरेको रकम कानून सम्मत ढंगले प्रिमियमलाई</p>	<p>– व्याजखर्चको सन्दर्भमा, सवारी साधनको Scheme, सम्पत्ति समूहिकरण गरेकोमा यस अघि नै धेरै मुद्दाहरू फैसला भै सकेको हुँदा यस इजलास समक्ष थप बहस जिकिर गरिरहनु सान्दर्भिक नहुने,</p> <p>– SWIFT ले Money Transfer गर्ने हुँदा त्यस्ता सेवाको भुक्तानीमा अग्रिम कर लाग्ने नियम कानून सम्मत नै हो । महिलालाई छुट दिँदा दोहोरो छुट हुने (दम्पती र महिला) हुँदा Special Provision भए पनि दोहोरो दिन मिल्ने कानूनी व्यवस्था नरहेको ।</p> <p>सवारी साधन लिएर Holiday Visit, Personal Activities मा उपयोग गर्ने अनि</p>

<p>Amortization गर्दै लग्ने प्रचलन अनुसार दावी गरिएकोले कानून सम्मतको खर्च अमान्य गर्न नमिल्ने ।</p> <p>–अग्रिम करकट्टी तर्फ SWIFT सेवामा संयन्त्र जडान नभएको, आयमा करकट्टी नहुने कानूनी प्रावधान रहेको, महिलालाई अग्रिम कर कट्टि प्रयोजनमा कानून सम्मत रूपले दिएको छुट १० प्रतिशतलाई अमान्य गर्न नमिल्ने कर छुट सुविधा प्राप्त संस्थालाई व्याज भुक्तानीमा अग्रिमकर नै लाग्ने प्रावधान नै नभएको, र SWIFT Returns & Visa को भुक्तानीमा मू.अ.कर लागू नहुने अवस्था हुँदा हुँदै कर निर्धारण हुनु, कानूनले प्रावधान गरेको छुटहरू अमान्य गर्नु कानून विपरित भएकाले बदरभागी छ भन्नुभयो ।</p>	<p>कसरी हास कट्टा गर्ने ? ५ वर्ष पछि २५ प्रतिशत रकम तिरेर सवारी साधन कर्मचारीले लैजाने भएपछि सम्पत्तिको निसर्गमा व्यवसायले प्रतिफल पाउने देखिंदैन । तसर्थ, हास खर्च, बिमा, कर आदि व्यवसायको खर्चमा राख्नु उपयुक्त नहुने,</p> <p>ATM मेशिन, लकर, जेनेरेटर आदि विजनेश प्रमोशनका साधान हुन यी फर्निचर उपकरण होइन, तसर्थ समूह (ख) मा पर्ने भन्न मिल्दैन ।</p> <p>तसर्थ, ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरको निर्णय मिलेकै देखिंदा सदर हुनु पर्छ ।</p>
---	---

११. पुनरावेदक कम्पनीका तर्फबाट लिइएका जिकिरहरू दुवै तर्फका विद्वान कानून व्यवसायीहरूबाट प्रस्तुत बहस बुँदाहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणहरूको अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा यसमा मुख्यतः देहायका विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो ?

१२. आयकर तर्फ

(क) Vehicle Scheme बमोजिम कर्मचारीलाई सुविधामा प्रदान गरेको सवारी साधनको स्वामित्व, प्रयोग तथा Possession Right सम्बन्धी विवादका कारण हास खर्च, बीमा र सवारी साधन कर खर्च पाउने/ नपाउने सन्दर्भ

(ख) ऋण पत्रको प्रिमियमलाई व्याज आमदानीबाट परिशोधन (Amortize) गर्न पाउने नपाउने सन्दर्भ

(ग) ATM machine, Locker, र Generator को हास आधार सम्बन्धमा,

अग्रिम कर तर्फ

(क) महिला कर्मचारीलाई अग्रिम कर कट्टिमा १० प्रतिशत छुट दिएको मिल्ने वा नमिल्ने ?

(ख) SWIFT सेवामा अग्रिम कर मू.अ.कर कट्टि गर्नु पर्ने वा नपर्ने ?

१३. निरूपण गर्नुपर्ने उपरोक्त प्रश्नहरूका सन्दर्भमा मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा प्रचलित कानूनको आधार र लेखांकन समेतका मापदण्डहरूबाट निम्नानुसार देखिन आयो ।

१४. आयकर सम्बन्धमा

क) vehicle scheme का सम्बन्धमा: -

बैंकको निर्णयानुसार सवारी साधन खरिद गरिदिने योजना सञ्चालन गरेको, बैंकको हित वा सेवा शर्त विपरीत कार्य गरेमा सुविधाबाट वञ्चित गर्न मात्र बैंकको स्वामित्व कायम राख्न सवारी साधन बैंकको नाममा राखिएको, उपलब्ध गराईएको सवारी साधन निर्वाध रूपमा उपयोग गर्ने अधिकार Possession Right सम्बन्धित कर्मचारीमा नै रहने, ब्यवसायिक काममा समेत अन्यले प्रयोग गर्न नपाउने, ईन्धन र मर्मतको खर्च निश्चित सीमा भन्दा माथिको सम्बन्धित कर्मचारीले नै ब्यहोर्ने, कर्मचारीको रोजाईमा रकम थप गरेर सवारी साधन खरिद गर्न सकिने, सवारी साधनको प्रयोग बैंकको आय आर्जन सँग सम्बन्धित कामका लागि मात्र नहुने, ब्यक्तिगत प्रयोजनमा बढी उपयोग हुने र पछि तोकिएको निश्चित अवधि पुरा भएपछि कर्मचारीले नै सवारी साधन लैजान पाउने देखिँदा लामो अवधि सेवामा रहने कर्मचारीले दुई/तीन पटक नै सवारी साधनको स्वामित्व बहन गर्न पाउने समेत देखिन आएको र कर्मचारीलाई नै हस्तान्तरण भै सम्पतिको निसर्गबाट बैंकलाई कुनै प्रतिफल प्राप्त नहुने भएकाले पूर्ण स्वामित्व बैंकको हो भन्न सकिने अवस्था देखिएन ।

Nepal Accounting Standard (NAS) को Paragraph 6 and 7 मा यस सम्बन्धि परिभाषा र Recognition बारे उल्लेख भएको तथ्य –"Property, plant and equipment are tangible items that :- a) are held for use in the production or supply of goods or services, for rental to others or for administrative purpose." Para-6

"The cost of an item of property, plant and equipment shall be recognized as an assets, if and only if, (a) It is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the entity." para-7

लेखामानको उपरोक्त तथ्य अनुसार कुनै निकायको सम्पति हुन त्यस्तो सम्पति उक्त निकायको उत्पादन कार्यमा प्रयोग भएको हुनु पर्ने वस्तु तथा सेवाको वितरणमा प्रयोग भएको हुनु पर्ने, अन्य ब्यक्तिलाई भाडामा दिन सक्ने वा प्रशासकीय कार्यमा प्रयोग भएको हुनु पर्नेमा बैंकले स्वतन्त्र रूपमा उल्लेखित कुनै पनि कार्यमा प्रयोग गर्न सक्ने देखिएन । ब्लु बुक र दर्ताका आधारमा मात्र सवारी साधन बैंकको स्वामित्वमा रहेको भनी ब्यवसायको वार्षिक आयबाट निम्नानुसारका खर्च कट्टी दावी गरेको सन्दर्भमा हेर्दा निम्नानुसार देखियो:

१) हास खर्च कट्टी दावी: - आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९(१) मा कुनै ब्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै ब्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनका लागि सो ब्यवसाय वा लगानीबाट सो ब्यक्तिको आय आर्जन गर्न सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको हास योग्य सम्पतिको हास भए वापत अनुसूची - २ बमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नु पर्नेछ भन्ने ब्यवस्था भएकोमा Own your vehicle scheme अन्तर्गत खरिद भएका सवारी साधनको पूर्ण स्वामित्व बैंकको हुने नदेखिएको र प्रयोग समेत बैंकका लागि मात्र भए गरेको नदेखिएको अवस्था हुँदा माथि विवेचित तथ्यबाट सवारी साधनको हास खर्च कट्टी दावी नपाउने गरी भएको शुरूको निर्णय कानून सम्मत नै देखिन आयो ।

२) बीमा खर्च: - माथि विवेचित आधारमा सवारी साधनमा बैंकको पूर्ण स्वामित्व नदेखिएको र प्रयोग समेत बैंकका लागि मात्र भए गरेको नदेखिदा सवारी साधनका लागि गरेको बीमा खर्च अमान्य गर्नेगरी भएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।

३) सवारी साधन कर: - माथि विवेचित आधारमा सवारी साधनमा बैंकको पूर्ण स्वामित्व नदेखिएको र प्रयोग समेत बैंकका लागि मात्र भए गरेको नदेखिदा सवारी साधनका लागि गरेको सवारी साधन कर खर्च अमान्य गर्नेगरी भएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।

(ख) विकास ऋणपत्रको प्रिमियम रकम Amortize सम्बन्धमा

विकास ऋणपत्रको premium लाई Amortize गरी खर्च लेखेको सम्बन्धमा हेर्दा आयकर ऐन, २०५८ ले व्यवसायको सम्पत्तिलाई व्यापारिक मौज्जात, व्यवसायिक सम्पत्ति हासयोग्य सम्पत्ति एवं गैर व्यवसायिक सम्पत्तिको रूपमा वर्गिकरण गरेको छ। करदाताले खरिद गरेको विकास ऋण पत्र (Bond) आयकर ऐन, २०५८ को दफा २ खण्ड (क ट) अनुसार व्यवसायिक सम्पत्ति भित्र पर्ने देखिन्छ । जुन खरिद गर्दा भुक्तानी गरेको सम्पूर्ण रकम सोही सम्पत्तिको लागतमा समावेश गर्नु पर्ने हुन्छ । व्यवसायिक सम्पत्तिको हकमा निसर्ग गर्दाको समयमा नाफा भए आम्दानी र नोक्सान भए सो हदसम्मको रकम लेखांकन गरी नोक्सानी कट्टी गर्न पाउने ब्यवस्था आयकर ऐन, २०५८ को परिच्छेद ८ अन्तर्गतका विभिन्न दफाहरूमा उल्लेख भएको देखिन आयो । तसर्थ, व्याज आम्दानीबाटै Amortize गर्ने करदाताको माग दावीमा सहमत हुन सकिएन ।

(ग) ATM machine, Locker, र Generator जस्ता कार्यालय उपकरणकोहास खर्च

सम्बन्धमा:- ठूला करदाता कार्यालयले कार्यालय उपकरणका रूपमा रहेका ATM machine, Generator, Locker जस्ता सामानहरूलाई समूह “घ” मा पर्ने भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९(१) संग सम्बन्धित अनुसूची-२ को १(घ) बमोजिमको हास दर कायम गरी पुनरावेदकको हास गणनालाई अमान्य गरेकोमा पुनरावेदकले उल्लेखित सम्पत्तिहरू बैंकको प्रयोजनको लागि कार्यालय उपकरण रहेको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची-२ को दफा १ को सम्पत्ति समूह “ख” अन्तर्गत कै कायम भई हास गणना पाउनु पर्ने जिकिर लिएको सम्बन्धमा विचार गर्दा साविकमा राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौँबाट सोही मुतावित समूह ‘घ’नै कायम गरी फैसला हुँदै आएकोमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट मुद्दा नं.०७३-RB-०१४६ मा समेत मिति २०७४।७।१४ मा फैसला हुँदा ती मेशिनरी औजारहरू समूह “ख”मा नै समूहिकृत हुनुपर्ने भनी फैसला भएकाले र आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची -२ को दफा १(१)(ख) मा कम्प्युटर, तथ्याङ्क केलाउने उपकरण जस्ता सम्पत्तिहरू समूहिकृत हुने व्यवस्था अनुरूप पुनरावेदकले पनि सोही किसिमका सम्पत्तिलाई समूह “ख” मा राखेकोले सो का आधारमा ATM machine, Generator जस्ता कार्यालय उपकरणको सम्पत्ति समूहिकरण सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरको निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय सो हदसम्म मिलेको देखिएन ।

अग्रिम कर सम्बन्धमा

क) महिला कर्मचारीलाई १० प्रतिशत छुट:-

महिला कर्मचारीहरूको तलवी बिबरणमा लाग्ने करमा १० प्रतिशतले घटी कर तिर्ने गरी सुविधा दिएकोलाई प्रत्यर्थिहरूले अमान्य गरी दम्पति सुविधा लिएका महिला कर्मचारिले उक्त सुविधा नपाउने भन्ने अर्थमा कर निर्धारण गरेको देखियो । ऐनको अनुसूची-१ को दफा १(११) मा महिला कर्मचारीको आयकरमा लाग्ने करमा १० प्रतिशतले छुट पाउने भन्ने स्पष्ट ब्यबस्था गरेको देखिन्छ । महिलाहरूमा रोजगारी बृद्धिहोस र आत्मनिर्भरता कायम हुन सकोस भन्ने समेतको अभिप्रायले विधायिकाले दिएको यसप्रकारको सुविधालाई अन्यथा अर्थ गरी कर सुविधाबाट बन्चित गर्नु विशेष संरक्षणको संबैधानिक मान्यता तथा सम्बन्धित कानुनी ब्यबस्था विपरित हुन जान्छ । आयकर निर्देशिका २०६६ (संशोधन २०६८) को पृष्ठ १५४ मा उदाहरणसहित सो सुविधा दिन मिल्ने गाइडलाइन आन्तरिक विभागबाट जारी भएको स्थितिमा दम्पति सुविधा लिएका महिला कर्मचारीहरूले थप १० प्रतिशत कर छुटको सुविधा नपाउने भन्नु न्याय संगत हुँदैन । कानुनको सम्बन्धित

दफाको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा यो यस्तो अवस्थामा नपाउने भनी स्पष्ट रूपमा व्यवस्था गरेको अवस्थामा बाहेक कानूनमा लेखिएको व्यवस्थालाई अन्यथा अर्थ गरी अर्थात् दम्पति सुविधा लिएका महिला कर्मचारीहरूले थप १० प्रतिशत कर छुट नपाउने भन्ने अर्थ गरी सो सुविधाबाट बन्चित हुने गरी भएको उक्त सम्बद्ध निर्णय कानून, स्वविवेक र न्यायका मान्य सिद्धान्त प्रतिकूल भएको देखिन आयो । अतः उक्त निर्णय उल्टी भइ पुनरावेदकले महिला कर्मचारीहरूलाई तलव सुविधा बापतको रकम भुक्तानी गर्दा लाग्ने करका अतिरिक्त १० प्रतिशत कर छुट पाउने मान्यताका आधारमा तलव भुक्तानी गरेको कानून सम्मत नै देखियो ।

ख) SWIFT सेवामा कर कट्टी:-

पुनरावेदक बैङ्कले Swift/ Router /VISA जस्ता सेवाहरू सम्बन्धित संस्था Worldwide pte. बाट लिई सम्बन्धित उपभोक्ताहरूलाई सेवा प्रवाह गरिआएकोमा बिबाद छैन । उल्लिखित सेवाहरू बिदेशबाट प्रवाह हुने सेवा भएको भन्ने आधारमा नेपालभित्र आपूर्ति भएको मानिदैन भन्ने पुनरावेदकको मुख्य जिकिर रहेको पाइयो । सञ्चार प्रविधिको माध्यमबाट हुने विविध सेवाहरूको कार्यक्षेत्र विश्वव्यापी रूपमा रहेको छ । मूल्यअभिवृद्धि कर र अग्रिम कर कट्टीको विषय सेवाको आपूर्तिसँग भन्दा भुक्तानीको प्रकृतिसँग बढी सम्बन्धित रहन्छ । मूल्यअभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को दफा ८ को उपदफा (२) मा " नेपाल बाहिरको दर्ता नभएको कुनै ब्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गर्ने दर्ता भएका वा नभएको ब्यक्तिले यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा कर निर्धारण र असुल उपर गर्नु पर्नेछ " भन्ने व्यवस्था गरेको र मूल्यअभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को अनुसूची १ मा समावेश भएका कर छुट पाउने सेवा बाहेकका अन्य सबै सेवाहरूमा भएको भुक्तानीको रकममा कर लाग्ने हुदा सेवाको आपूर्ति मुलुक बाहिर भएको भन्ने मात्र आधारमा भुक्तानीको रकममा कर कट्टी नगर्नुपर्ने भन्ने पुनरावेदकको जिकिर कानून सम्मत मात्र मिलेन ।

(ग) भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी सम्बन्धमा विचार गर्दा सर्वप्रथम SWIFT, Reuters सेवामा

अग्रिम कर कट्टी सम्बन्धमा:- पुनरावेदकले SWIFT/Reuters सेवामा भुक्तानी गरेको रकमको सम्बन्धमा नेपालमा आयका श्रोत नरहेका रकमको भुक्तानीमा कर कट्टी गर्न नमिल्ने भनी जिकिर लिएको भएतापनि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ६७(६)(ज) र (झ)(१) ले गरेको व्यवस्था बमोजिम तार, रेडियो, अप्टिकल फाइबर वा भू-उपग्रहजस्ता सञ्चारको माध्यमबाट खबर वा सूचना सम्प्रेषण गर्ने व्यवसाय सम्प्रेषण गर्ने व्यक्तिले त्यस्ता खबर वा सूचना नेपालमा उत्पत्ति भएको वा नभएको जे भएपनि नेपालमा स्थापित संयन्त्रहरूबाट खबर वा सूचनाको संप्रेषणका सम्बन्धमा सो व्यक्तिले प्राप्त गरेको भुक्तानी

नेपालमा श्रोत रहेको भुक्तानी हुने र त्यस्तो भुक्तानीको स्थान जहाँसुकै भएपनि नेपालमा सो कार्यहरू भएमा त्यस्ता भुक्तानीहरूको स्रोत पनि नेपालमा नै रहेको मानिने कानूनी व्यवस्था रहेको परिप्रेक्ष्यमा प्रस्तुत विवादलाई हेर्दा सेवा प्रदान गर्ने संयन्त्रहरूको कुनै अंश अन्य मुलुकहरूमा अवस्थित भएपनि SWIFT/Reuters सेवा प्रदान गर्न सम्झौता गरी कारोवार गरेको, सो सेवा Software को माध्यमबाट संचालन भएको, सो Software संचालन गर्न सेवा प्रदायक कम्पनीबाट License, Password, User Id वा Code आदि लिएर कारोवार गरेको, सेवा प्राप्त गर्नको लागि आवश्यक इन्टरनेट सेवा नेपालकै इन्टरनेट प्रदायकबाट प्राप्त गरेको, SWIFT/Reuters सेवा प्राप्त गर्नको लागि आवश्यक पर्ने कम्प्युटर, मोडेम लगायतका संयन्त्रहरू नेपालमै जडान भएको तथा सेवासँग आवद्ध व्यक्ति तथा निकाय नेपालमा रहेका र सेवाको उपलब्धता समेत नेपालमा भएकोले सेवा वापतको भुक्तानीको श्रोत नेपालमै हो भनी मान्नु पर्ने हुन आउँछ। तसर्थ त्यस्तो प्रकारको भुक्तानीमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८(१) बमोजिम अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने देखिँदा शुरु कार्यालयबाट उपरोक्त उल्लिखित SWIFT/Reuters समेतका सेवामा भएको भुक्तानीमा अग्रिम कर लिने गरी गरेको निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।

१५. अतः माथि विवेचित आधार र कारणबाट स्थायी लेखा नं. ५०००९३६३८ भएका पुनरावेदक करदाता नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेडको आ.व. २०६९/०७० को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७३।१२।१४ को निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७५।६।९ मा भएको निर्णयमा ATM Machine, Generator र Locker जस्ता कार्यालय उपकरणलाई समूह "घ" कायम गर्ने र अग्रिम कर कट्टी तर्फ महिलाको पारिश्रमिक आयमा लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट नदिने गरी गरेको निर्णय मिलेको नदेखिँदा सो हद सम्म केही उल्टी हुने ठहर्छ । अरुमा पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन ।

तपशिल

माथी ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम पुनरावेदक करदाता नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेडको आ.व. २०६९/०७० को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७३।१२।१४ को निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७५।६।९ मा भएको निर्णयमा ATM Machine, Generator र Locker जस्ता कार्यालय उपकरणलाई समूह "घ" कायम गर्ने र अग्रिम कर कट्टी तर्फ महिलाको पारिश्रमिक आयमा लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट नदिने गरी गरेको निर्णय मिलेको नदेखिँदा सो हद सम्म केही उल्टी हुने ठहरी फैसला भएको हुँदा पुनरावेदक

करदाताले धरौटीमा राखेको रकम फिर्ता दिनु वा अर्को आ.व. को कर रकममा मिलान गरिदिनु भनी शुरु कार्यालयमा लेखी पठाइदिनु..... १

फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौलाई दिनु..... २

प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति अपलोड गरी यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु..... ३

नरनाथ गिरी
(राजस्व सदस्य)

उक्त रायमा मेरो सहमति छ ।

किशोर सिलवाल
(अध्यक्ष)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: श्री लेख बहादुर कोइराला

कम्प्युटर टाइप: श्री प्रदिप तिवारी

फाँट: क

इतिसम्बत २०७६ साल मंसिर २६ गतेरोज ५ शुभम.....